

Lenka Bradáčová: „ Moje místo je na straně státu“

Je potřeba vrchní stupeň? Jaký dopad má kauza Adama Bašného? A měla by se novinářům říkat pravda? I o tom jsme se bavili s Lenkou Bradáčovou, osobností měsíce května. Náměstkyně Krajského státního zástupce v Ústí nad Labem a Prezidentka Unie státních zástupců ČR v rozhovoru pro Epravo.cz mluví také o tom, co jí vadí na současném stavu státního zastupitelství a jak vidí svou budoucnost.

Vy jste v jednom rozhovoru řekla, že jste šla do státního zastupitelství, protože je v advokacii už dobrých právníků dost. Kdy ale přišel ten zlomový moment - kdy jste si řekla: Budu státní zástupce.

„ Já jsem nešla na fakultu s tím, že budu státní zástupce. Ale s tím, že bych chtěla dělat veřejné právo. Ne čistě trestní, ale veřejné. I přesto, že mi všichni známí říkají a říkali, že jsem klasický člověk pro soukromý sektor, tak jsem stále ještě přesvědčena, že moje místo je na straně státu. Pak až na fakultě, nevím, jestli v době kdy začala výuka trestního práva, jsem se rozhodla, že budu dělat trestní právo. Ale toto rozhodnutí nebylo o státním zastupitelství. Skončila fakulta a já jsem si řekla: *Podívám se v advokacii, jestli se dá dělat čistě a výlučně trestní právo v advokacii.* A moc dobře nedá, navíc když začínáte. V téhle zemi není moc advokátních kanceláří, které by se zabývaly a specializovaly na trestní právo. A nebylo ani tolik kanceláří, které by se zabývaly čistě veřejným právem, nebo mezinárodním právem veřejným. Tak jsem si řekla: *Dobře, zkusím státní zastupitelství.* A už jsem tam tak nějak zůstala. A nikdy jsem toho nelitovala. Ale jak říkám, ostatní o mě tvrdí že jsem klasicky člověk pro soukromý sektor - uvidíme do budoucna.“

Státní zastupitelství - téma, které musí při rozhovoru s Vámi vždy padnout. Už několik let se vyjadřujete k aktuálnímu stavu. K tomu, co by se mělo změnit... Sledujete za ty roky posun? Kdy jste něco kritizovala a opravdu se to změnilo.

„ Já jsem přišla na státní zastupitelství na podzim 1998. A od začátku to bylo velké rozčarování oproti tomu, jak to cítíte na fakultě. Fakulta vás naučí tomu, jak by to mělo vypadat, ten ideál...ale pak se dostanete do praxe. A to samé se stalo i mně. Já jsem přišla tehdy ještě do trestního procesu, který předcházela velké novele trestního procesního práva (2001). A aniž bych byla zatažena do legislativních prací, říkala jsem si: *Takhle ten proces přeci nemůže fungovat.* Protože skutečně kontradiktorní řízení nebylo, dokazování bylo koncentrováno do přípravného řízení a u soudu se málokdy něco změnilo. Kauzy jako kdyby byly odsouzené už v přípravném řízení. A to byla jedna věc, která mi vadila. Druhá zásadní věc byl obsah výkonu dozoru na státním zastupitelství. To, co se dnes zdá téměř samozřejmostí - že někdo dělá aktivní dozor, je neustále v kontaktu s policií, když se podílí na vyšetřovacích úkonech, to tehdy vůbec nebylo samozřejmé. Já si pamatuji, že jsem přesvědčovala svého šéfa, okresního státního zástupce, že je nutno chodit na policii a komunikovat. A on mi tehdy položil otázku, kterou si dodnes připomínám: *„Myslíš si, že když budeš s tou policií v kontaktu, že budou pracovat líp?“* A já dnes po letech můžu říct, že ANO. Ta chuť, pocit že státní zástupce sleduje s policisty stejný cíl, to není otázka kamarádství, ale otázka respektu a partnerského vztahu. To ty kauzy posunuje dopředu. Takže to je to, co se změnilo. Novela v roce 2001 sice přinesla spoustu

formalit, které já dnes kritizuji a snažím se na ně při psaní nového trestního řádu upozorňovat. Na druhou stranu musím říct, že to byla zlomová novela. To, co mi vadilo, se z velké části proměnilo. A vztah státní zástupce – policejní orgán se díky té novele také dost změnil. A dal za pravdu spíše mně než těm odpůrcům, kteří striktně seděli v kanceláři a byli to „referenti“. Jde to sice pomalu, ale daleko více se dnes státní zástupci o kauzy zajímají, daleko více jsou vtaženi do děje a daleko více jsou aktivní jak v řízení před soudem tak v přípravném řízení.“

Takže nějaký pokrok v záležitostech, které jste kritizovala, by mohl být...

„Já jsem v roce 2007 přišla na ministerstvo spravedlnosti, v roli poradkyně ministra. A tam jsem se naučila jednu důležitou věc – prosadit jakoukoliv změnu v justici, která je velmi konzervativní, je velmi složitá. Ty kroky se musí velmi vážit, protože ne vždy to jde vrátit zpátky. Za ty roky, které v justici působím, se o řadě problémů alespoň začalo diskutovat. I to je pro mě důležitý výstup. Skutečně než pootočíte kolo justice, to může trvat celou kariéru a možná se vám to nikdy nepovede. Ty změny jsou velmi těžkopádné, velmi těžko prosaditelné.“

A jste spokojená s tím, že se o tom alespoň diskutuje?

„Ano jsem spokojená, že se v této chvíli diskutuje o rekonstrukci trestního řádu. Že se začalo diskutovat o tom, že je potřeba nového zákona o státním zastupitelství, že současná norma se přežila a vedou se už přípravné práce na změně zákona. To, že se začalo vůbec uvažovat o tom, zda v této zemi mají fungovat čtyři stupně justiční soustavy nebo tři. To já považuji taky za velmi významný krok. A posledně zmíněný problém, zda čtyři nebo tři stupně, ten by mohl nastartovat skutečnou reformu justice. To, že budete měnit několik kompetencí na jednotlivých stupních, není o reformě. Musíte přeskupit, jinak nastavit počty a působnost.“

Co Vám tedy vadí momentálně?

„Musím říct, že za těch 12 let teď cítím největší systémové ohrožení státního zastupitelství ve vztahu k tomu, jak moc se politici či různé „vlivové“ skupiny domnívají, že by měli justici ovládat. A to nejsou jenom soudy, kde to jde hůř, ale i státní zastupitelství. Jak by mělo pracovat, zda by mělo nebo nemělo poslouchat pokyny výkonné moci, zda to má být instituce nezávislá, nebo naopak. A dále mi již několik let vadí, a to považuji za jednu z velkých bolestí státního zastupitelství, to že jsou stále ještě nerovnoměrně, neefektivně rozdělená místa na státních zastupitelstvích. Některé okresy jsou přetížené, v jiných je agendy méně. A když se podíváte statisticky, že některá státní zastupitelství za rok zpracují třikrát tolik agendy než jiná, tak je někde něco hodně špatně.“

Ano, vy jste kritička vrchních státních zastupitelství.

„ Ano, toho stupně vrchního. Já si myslím, že soustava soudů i státních zastupitelství by měla být třístupňová. Samozřejmě je to jeden z názorů. A je i řada oponentních. Vnímám to také tak, že větší problém než je ve sféře trestní je ve sféře civilní. Tam je daleko více specializací a vrchní soud plní závažnější úkoly z především z hlediska obchodní a insolvenční agendy...než té trestněprávní. Já jsem si kdysi, a neměním ten názor, vyhodnotila pro sebe, že efektivnější jsou pro tuto malou zemi tři stupně.“

Nebojíte se toho, že se toto téma posune do slepé uličky? Tím, že se bude neustále řešit.

„ To se s tímto problémem může klidně stát. Může se to stát odstrašujícím příkladem a každý další ministr se tím nebude chtít zabývat, protože řekne: *Všichni říkají, že se to nikdy nikomu nepovedlo a mně se to nepovede taky.* Ale já si myslím, že se na to upozorňovat musí. Pokud se totiž nebudou rozšiřovat kompetence tohoto stupně, tak je nějaká naděje, že se to do budoucna změní. Ale pokud se bude tomuto stupni působnost přidávat, bude to daleko těžší. Je na to potřeba upozorňovat tak, aby se ty kompetence nerozvíjely, aby tento stupeň uměle nepřežíval“

Dalo by se souhlasit s větou, že státní zastupitelství onu zmiňovanou reformu potřebuje i přes to, že odešla minulá „garnitura“?

„ Určitě, určitě. Můžeme si říci jedno – pokud budou lidé slušní ve všech oblastech života, tak normy nebudou třeba. Protože se budou chovat tak, jak mají. To, že dnes odešla stará garnitura, a ona zas tak úplně neodešla, a přišel nový nejvyšší státní zástupce, to není pojistka pro ten systém. Protože on také jednou odejde. Anebo změní své názory a bude přemýšlet jinak, pod vlivem okolností. Ten systém musí mít pojistky. Souhlasím plně s tím, co říká pan prezident soudcovské unie (Tomáš Lichovník, pozn.): *Zákony se píší pro špatné časy.* A tato norma musí být také napsána pro špatné časy. Protože v dobrých časech si umíme poradit. Problém je ubránit systém před politickými vlivy, ekonomickými vlivy a před sebou samým pokud selžeme.“

Daly by se na dnešním stavu státního zastupitelství najít pozitivní věci?

„ Do státního zastupitelství za posledních 10 let přišla obrovská skupina nových, mladých státních zástupců, se kterými já velmi ráda spolupracuji. A přinesli s sebou nový pohled. Přišla řada kolegů od soudů, z advokacie. Tomu jsem se kdysi bránila, ale pozměnila jsem svůj názor. Protože ti, kdož přišli z venku, a myslím tím advokátní koncipienty, často vnesli do uvažování nové prvky, které souvisejí se svobodným výkonem advokacie, a to není špatné. A myslím si, že dnes státní zastupitelství disponuje velkou skupinou kvalitních právníků. Stojí před námi otázka jejich dalšího profesního vzdělávání a toho, zda jejich potenciál bude náležitě využit. Nejsmutnější by bylo, kdyby odešli, proto, že by se soustavě nemohli realizovat. Zklamáním by bylo, pokud by systém státního zastupitelství byl, že tak tuhý, že by jim nedával dostatečný prostor pro to, aby svůj potenciál využili.“

Vy jste taková průkopnice „proaktivního“ přístupu státních zástupců. Navíc na případech trávíte stovky hodiny...

„ No, to se o mně ví. Já jsem vždy svou profesi vykonávala tímto způsobem. Já jsem vedle svých jiných vlastností nesmírně zvědavá, tak mě zajímá, co ví policie. To ne všechny státní zástupce zajímá. Ale pravdou je že úspěch ve věci vyžaduje aktivního státního zástupce. Já to v řadě rozhovorů přirovnávám k tomu, co mi řekl jeden kolega: *Když si to přirovnáte k fotbalu...státní zástupce je útočník. Nemůže být obránce. A nemůže být ani rozhodčí.* To prostě nejde.“

A v čem jste jako státní zástupce dobrá, a na čem byste ještě ráda zapracovala?

„ To je taková ta „samopochvala“. To, jestli je státní zástupce dobrý nebo ne poznáte jednoduše podle kvality trestních věcí, které má za sebou. Důležité je, aby věci dopadly k obecné spravedlnosti. Stav, kdy se soud i státní zástupce shodnou na rozhodnutí. Úplně nejideálnější je, když za spravedlivé považuje rozhodnutí i obviněný, to má preventivní účinek. Ale tomu tak ne vždy musí být. U většiny věcí, které jsem zažalovala, u většiny obviněných které jsem postavila před soud, mi bylo téměř vždy vyhověno. Jak mému návrhu ohledně viny, tak trestu. To považuji ve své profesi za úspěch. A z toho vyplývá, že státní zástupci by měli být nejen praktici ale i výborní teoretici. To je prvořadé pro úspěch ve věci. A toho čeho si vážím a je zároveň oceněním, je respekt ze strany policie. Co bych chtěla zlepšit? Vždycky budete jako právník nejspíše chtít dosahat toho, byste se nemuseli podívat do zákona a uměli ho celý zpaměti. Že nebudete muset hledat v judikatuře, protože budete umět odargumentovat všechna rozhodnutí. To ale úplně nejde. Pořád se musíte zlepšovat. V okamžiku, kdy si jako právník přestanete říkat, že vám něco utíká a spokojíte se s tím, že jste rutinér, pak je to je ta největší chyba. Toho bych se chtěla vyvarovat, abych argumentovala ve své práci tím, že: *já už jsem viděla spoustu kauz, já už vím, jak chodí život, já už si judikaturu nemusím hledat, protože má zkušenost stačí.*“

A to se stává?

„ To se některým kolegům stává....“ (smích)

Další téma je Unie Státních Zástupců. Ta sdružujete přes 30 procent státních zástupců. Máme si představovat, že všichni státní zástupci pod vámi mají stejný názor ty věci, které prezentujete v médiích? A že jsou všichni pro reformu justice, narozdíl od ne-členů?

„ Unie je sdružení a představuje kolektivní rozhodování. Prezentovaný názor je většinový názor, který vychází z hlasování. Kdyby to byl názor jednotný, to by bylo špatně. Pokud je něco stoprocentní, tak od toho ruce pryč. I ve výkonném výboru existuje řada názorů. A spousta kolegů sdílí názory Unie, aniž by byli jejími členy. V době, kdy Unie vznikala, tak jí zakládali vedoucí funkcionáři státního zastupitelství. A měla téměř jediné poslání, a to dotáhnout sociální podmínky na úroveň soudců. Obecně platilo, že pokud byli členy vedoucí funkcionáři, tak byli členy většinou i všichni podřízení. Pak přišly přelomové doby, řekněme i nástup doktorky Vesecké, přišla kauza Čunek a Unie se začala proměňovat. Výkonné složky začínaly být hlasitějším kritikem. A ukázalo se, že v Unii zůstali kolegové, kteří se nebáli, že budou s kritickým veřejně prezentovaným názorem, který začal být slyšet, spojování. A věřili, že to může něco změnit. Odešli ti, kteří se báli o svou budoucí kariéru nebo se neztotožňovali s některými postupy, které Unie kritizovala. No a přišla velká spousta mladých kolegů. Viděli v členství alternativu. Mladí chce přece obecně měnit a díky za

to. Takže to teď vypadá, jako kdyby se v Unii sdružovali všichni ti mladí do 40-ti a mimo Unii stáli ti ostatní, kterých je více. Tak to ale úplně není. A není to tak, že by byli dobří a špatní, to prosím vás ne, tak jednoduché to není.“ (smích)

Vy jste to už naznačila. Jak se zpětně díváte na „riskantní kroky“ Unie. Například rok 2009, kdy jste stáli za Adamem Bašným. Měla jste v tu dobu chuť toho nechat?

„ To rozhodnutí tehdy, kdy se Unie historicky poprvé postavila proti svému nejvyššímu vedení, proti Nejvyššímu státnímu zástupci, to nebylo vůbec jednoduché z jednoho prostého důvodu. Kdybychom takto činili jako jednotlivci pak bychom nevystavili riziku řadu kolegů. Ale učinit toto rozhodnutí také mohlo znamenat, že Unie Státních zástupců skončí. Protože se lidi začnou bát a všichni z ní vystoupí. A občanské sdružení, které nemá členy, přestane existovat. Takže skutečně existoval i v Unii dva proudy jeden umírněnější a druhý dosti radikální. Hodně dlouho jsem o tom přemýšlela, zda ano nebo ne, jestli ono rozhodnutí učinit...co to může přinést. A dnes, s odstupem času, považuji toto rozhodnutí za velmi významné. Byla to tehdy historicky jediná možnost ukázat veřejnosti, že náš stav má schopnost sebereflexe. Že je schopen se postavit za, podle něho v té době, správnou věc a reagovat na to, co není správné. Že se neuzavře, že nebude dělat, že se nic neděje a že nebude hájit neobhajitelné. A já myslím, že tento krok ještě teď ani neumíme docenit. Ale že historicky to bude pro Unii jedno z nejvýznamnějších rozhodnutí. Ne to, že členská základna vyzvala doktorku Veseckou k odchodu, ale že našla vnitřní sílu veřejně se vymezit.“

Ono to bylo něco málo přes rok po tom, co jste se stala prezidentkou Unie. Byla jste si jistá svou pozicí?

„ Vůbec jsem si nebyla jistá svou pozicí. Byla jsem si jistá jediné tím, že je potřeba to udělat. A převládl ten názor, že ty dopady budou méně škodlivé pro soustavu než to neučinit. Já myslím, že tehdy ani nebyla jiná možnost. To bychom před soudci, před tím zbytkem odborné veřejnosti nemohli vůbec obstát. Byli bychom naprosto nevěrohodný partner.“

Poslední téma je Lenka Bradáčová. Váš mediální obraz je velmi pozitivní. Není to pro vás svazující? Ono není jednoduché vyjít s novináři...

„ Ve vztahu k novinářům jsem nikdy nesdílela názor některých kolegů či části veřejnosti, že novináři jsou ti, co všechno smotají a jsou schopni vyrobit na objednávku na někoho kladný obraz a na někoho zcela záporný. Já si myslím, že důležité je s novináři zaprvé mluvit. Za druhé jim vysvětlovat. Nemůžeme si myslet, že jsou to právníci stejně jako my. A za třetí že se jim nikdy nesmí lhát. To je to, na co čekají. Já znám spoustu výborných státních zástupců, jenom jejich kauzy nejsou natolik mediálně známé - a tedy oni nejsou mediálně známí, nebo své kauzy tolik neprezentují. Ne každý je mediálně zdatný. Ale zasloužili se o to, že řada kauz, které se zdály na začátku absolutně ztracené, se dostala k soudu a jsou odsouzené.“

A nebojíte se toho, že uděláte nepopulární krok...?

„ Děláním i nepopulární kroky. Zrovna nedávno se to stalo. V rozsudku teplické věci, kdy dva Romové sbili dvanáctiletého chlapce. Soudkyně nepřijala naši kvalifikaci a rozhodla o přísnějším trestném činu. Rozhodla o tom, že se měl romský chlapec dopustit pokusu vraždy. A stala se nezvyklá věc. Státní zástupce podal odvolání ve prospěch obviněného. Zatímco obhájce na to úplně rezignoval, což bych očekávala, že právě tuto funkci, kdy se jedná o zřejmě vadné rozhodnutí, by měla plnit obhajoba. Mezi novináři a veřejností vyvolal tento postup značný rozruch a obrovskou nevoli. Nebudu ani vyprávět výrazy výhrůžných dopisů, které mi chodily. Státní zástupce tu je ale od toho, aby hájil zákon, i když se to veřejnosti nemusí vůbec líbit. A jestliže je někomu uložen nezákonný trest, můžeme si stokrát myslet, že by měl být přísnější, pak je třeba změnit zákon a ne aby zavřel státní zástupce oči. To byl velmi nepopulární krok.“

Pokládáte se více za SZ nebo prezidentku Unie.

„ Za státní zástupkyni určitě... Každý prezident unie může mít mezi kolegy autoritu, pouze pokud

prokáže, že je dobrý státní zástupce.“

Vás láká pedagogická činnost...

„Úplně původně jsem chtěla být učitelka. Celé studium na gymnáziu. Celou svoji právnickou kariéru přitom učím. Nejdříve právo na střední škole, stále přednáším v justiční akademii, na policejní akademii. Přednášet na právnické fakultě nebo vést seminář, to je sen. Vrátit se zpátky na svou fakultu, to je něco o čem se skutečně dá snít.“

Ono se Vám to možná vyplní, co si vlastně od působení na akademické půdě slibujete?

„Pokud máte co předávat, tak to máte předávat. Doufám, že se dozvím, přesně od těch, kteří chtějí být právníky, co očekávají. Především co očekávají od justice. Aby se justice nezapouzdřila a nestala se naprosto odtrženou a přestala přemýšlet o tom, jestli je tady pro veřejnost. Dobrá věc je proto si poslechnout názory od těch, kteří by chtěli justici jednou měnit.“

Jaké máte dlouhodobé cíle?

„Já myslím, že jsem pořád ráda státní zástupce. Někdy se mě kolegové ptají, zda bych nezměnila talár, ale já zatím necítím ve své kariéře zrovna ten správný okamžik, na to stát se soudcem či advokátem. Jsem státní zástupkyně, měla bych jí být. To neznamená, že se to vnímání nemůže posunout někam jinam. Někdy zrajete v kariéře tak, že si zvolíte jiný obor. Ale ve státním zastupitelství je pořád co dělat, a vidím tam stále svůj význam.“

Nakonec šest věť, které Vás poprosím dokončit.

Lenka Bradáčová je jako státní zástupce...

(dlouze přemýšlí) „...na svém hřišti.“

Lenka Bradáčová by jako Nejvyšší Státní Zástupce jako první krok...

„...narovнала vztahy uvnitř soustavy tak, aby efektivita byla na všech stupních stejná a zatíženost byla na státních zastupitelstvích na okresech spravedlivá.“

Lenka Bradáčová by jako ministryně spravedlnosti usilovala o...

„...nový trestní řád.“

Lenka Bradáčová se odlišuje tím, že...

„...není klasickým úředníkem veřejné správy.“

Lenka Bradáčová by si chtěla splnit...

„...to by ale mohlo zůstat tajné, že.“ (smích) „Lenka Bradáčová má sen.“

Lenka Bradáčová je jako žena...

„...velmi často tvrdohlavá.“

Děkujeme za rozhovor!

Oči redaktora

Lenka Bradáčová je mezi novináři velmi oblíbená. Rozhovory neodmítá, vždy je příjemná a působí věrohodně. To ostatně koresponduje s jejím názorem, že novinářům se nesmí lhát. Rozhovor jsme naplánovali v exteriéru, na pražské Letné. A i když byla Lenka Bradáčová alergická na vše, co okolo nás bylo, působila velmi uvolněně a pozitivně. Není rozdíl, zda s ní mluvíte neformálně nebo na záznam. Velké díky patří Lence Bradáčové také za trpělivost a ochotu při focení.

Další fotografie naleznete >>> [zde](#)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.](#)
- [Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat](#)
- [Na co se zaměřoval úřad pro ochranu osobních údajů při své kontrolní činnosti v roce 2020?](#)
- [„Co nás čeká v právu ICT v roce 2021“](#)
- [Rozhovor s Petrem Sprinzem](#)
- [Odborný seminář: Závazky v novém občanském zákoníku](#)
- [Odborný seminář: Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v novém občanském zákoníku](#)
- [Chambers Europe 2012: PRK Partners oceněna za nejlepší klientské služby](#)
- [Nataša Randlová prominentním právníkem Chambers Europe](#)
- [Ocenění soutěžněprávního týmu advokátní kanceláře Schönherr](#)
- [Advokátní kancelář KŠB byla oceněna jako nejlepší národní právní firma v ČR](#)